

PRÒLEG

Al nostre país hi ha algunes muntanyes sagrades, molt poques, ungides per la tradició i arrelades profundament en el sentir del poble. Montserrat n'és un exemple; sota els seus turons glateix el cor espiritual de tots els catalans. Una altra és el Canigó, aquella «magnòlia immensa» cantada per Verdaguier, senyorejant les terres a banda i banda de frontera. Jo diria que la tercera, sense ordre de prelació, és el Montseny.

«La muntanya d'ametistes», de Guerau de Liost, ha inspirat, amb ell, molts altres poetes i escriptors: Josep Carner, Pere Ribot, Marià Manent... «A la tarda hi ha uns núvols com de pastel, sense malícia, mescla de grisos dolços amb el blanc més pur. A contrallum s'accentua el verd tènue del blat i del sègol. Canten aloses, mallarengues, potser un merlot llunyà...»

Els escrits que aplega aquest quart volum de «Monografies del Montseny» ens obren un variat ventall de possibilitats: els complets treballs d'Antoni Pladevall, sobre Espinelves i Sant Marçal; junt amb altres temes històrics, com el dels somatents, de Ramon Bofill, el de les guerres carlines, de Manel Canals, Carles Masvidal i Antoni Menacho; o el de l'antic conreu de la vinya, de Miquel Parella; l'article d'Enric Bou, de caire literari, sobre Jaume Bofill i Mates, poeta del Montseny; temes de natura, com el dels petits mamífers del Vallès, d'Antoni Arrizabalaga, el de l'avet de Masjoan, original de Jesús Masferrer, el de Martí Boada, sobre la fauna autòctona; altres escrits d'impressions, de records i memòries, com el dels camins muntanyencs, de Joan López, o el de Joan Pla, «El Montseny que jo he conegut», les velles llegendes de què ens parla Ramon Castelló; fins a fets d'actualitat cultural i associativa, com el comentari que fa Josep M. Rueda sobre «La Gabella», d'Arbúcies.

Com és possible que una muntanya —encara que sigui una muntanya

sagrada, com el Montseny— inspiri tants escrits i de tanta qualitat? Aquest és ja el quart llibre d'aquesta col·lecció que impulsen els «Amics del Montseny», i sembla que per ara no pensen pas aturar-se. Alguna cosa especial deuen tenir les contrades descrites, per generar un interès tan marcat i per inspirar una fidelitat tan pregon a tanta gent diferent.

Història, literatura, natura, llegenda... La vida d'una comunitat, d'una gent que han habitat durant segles uns topants determinats. Un lloc, per altra banda, ben volgut pels déus, que el coronaren amb totes les gràcies terrenals. Viladrau, Espinelves, Arbúcies... Pobles arrecerats a la falda de la muntanya. Llocs i paratges de noms tan bonics, tan evocadors, com el Matagalls, la Calma, l'Erola, Sant Marçal, el gorg de les Dones d'Aigua, el faig del Queixal, Coll Sosgargantes, la Balma, els Rocs Cremats... Una precisa toponímia, amunt i avall, entre solell i obaga, com les perles d'un collaret de somni.

Voldria encoratjar, de veritat, tots els responsables, tots els col·laboradors, d'aquest llibre que teniu ara a les mans, a continuar pel camí emprès. Penso que és una tasca bella, engrescadora, aquesta que s'han proposat. Perquè, al cap i a la fi, tots estem, poc o molt, tocats per la gràcia d'uns indrets, d'un paisatge determinat, d'un petit país que ens envolta. I aquesta, la que ells han escollit, és una forma noble de reconèixer-ho.

Felicitats, doncs. I endavant.

Josep Arnau i Figuerola
*President de l'Excma.
Diputació de Girona*